



งานด้านการเขียนและการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

รายงานการวิจัยบทนี้ จะกล่าวถึงงานเขียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความ
ก้าวหน้าของครู ความสำคัญของการพัฒนาโปรแกรมการอ่าน ความสำคัญของการสื่อสารทางการ
ศึกษาลงจนรายงานการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

การศึกษาหาความก้าวหน้าให้แก่ตนเองอยู่เสมอเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับครูทุกคน
กิจกรรมทางการสอนของครูจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ และจะต้อง
พิจารณาถึงการวางแผนเกี่ยวกับโปรแกรมในการหาความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา รวมทั้ง
บทบาทของหนังสือทางการศึกษาต่าง ๆ ด้วย ในเรื่องนี้มีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความ
เห็นและให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ คือ

Bent และ McCann¹ ได้กล่าวถึงความก้าวหน้าทางด้านการให้บริการแก่ครู
ที่สำคัญวิธีหนึ่ง คือ จัดหาหนังสือที่ดูเฉพาะทางการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดประการ
หนึ่งบริการให้แก่ครู แม้ว่าครูบางคนจะไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาต่อ หรือไม่มีโอกาสได้
เขียนเขียนชั้นเรียนหรือโรงเรียนอื่น ๆ ตลอดจนไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาคม
ทางการศึกษา หรือไม่มีโอกาสที่จะก้าวหน้าเกี่ยวกับงานวิจัยทางการศึกษา ครูเหล่านั้นก็จะมี
โอกาสแสวงหาความก้าวหน้าได้โดยการอ่านหนังสือทางการศึกษา และหนังสือทางการศึกษา
นี้เป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการศึกษาของครูทุกระดับ การอ่านหนังสือทางการศึกษามีประโยชน์
แก่ครูหลายประการ เพราะไม่เพียงแต่จะช่วยให้ครูได้รับความรู้ในสาขาวิชาของตนเท่านั้น
แต่ยังขยายขอบเขตของความรู้ออกไปยังสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย การอ่านจะช่วยให้เกิดความ
กระตือรือร้นอยู่เสมอในการที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องข้อ ๆ ไป และยังขยายความสนใจ

¹Rudyard K. Bent and Lloyd E. McCann. Administration of Secondary School. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc. 1969. P.80-81.

ของครูให้กว้างขวางขึ้นด้วย ในการให้บริการด้านการจัดหาหนังสือทางการศึกษาแก่ครูอาจจัดได้หลายวิธี คือ โรงเรียนจัดหาให้ด้วยเงินงบประมาณของโรงเรียนหรือครูแต่ละคนมอบริบเองและนำมาให้ห้องสมุด หรือครูช่วยกันออกเงินเพื่อซื้อหนังสือเหล่านี้มาไว้ในห้องสมุด

ผู้เขียนได้เสนอข้อสังเกตในการให้บริการด้านการจัดหาหนังสือทางการศึกษาในโรงเรียนหลายแห่งว่า มีหลายโรงเรียนที่มีหนังสือดี ๆ และมีคู่มือแก่การอ่าน แต่ครูในโรงเรียนไม่ค่อยได้อ่าน เพราะหนังสือเหล่านี้ไม่ได้จัดไว้ในที่ที่เหมาะสมที่ครูจะหาอ่านได้โดยสะดวก ครูบางคนไม่ทราบว่าหนังสือเหล่านี้อยู่ในโรงเรียนของตน เพราะการรวบรวมหนังสือทางการศึกษานั้นมักอยู่ในที่ทำงานของผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ทำให้ครูไม่ค่อยได้อ่าน ฉะนั้น บทความในวารสารการศึกษาดี ๆ หลายเรื่องครูจึงไม่ได้อ่านสาเหตุเนื่องมาจากครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับวารสารนั้น ๆ หรือบางครั้งไม่มีเวลาพอที่จะค้นคว้าหาอ่านในเมื่อเกิดความสนใจหรือเกิดความต้องการขึ้นมา

Carter, Hansen and McKim¹ ได้กล่าวถึงการพัฒนาโปรแกรมการอ่านทางการศึกษาไว้ว่า ครูจำเป็นต้องแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยการอ่าน มีการจัดโปรแกรมการอ่าน และวารสารการศึกษาซึ่งจัดพิมพ์เป็นครั้งคราวก็ควรรวมอยู่ในโปรแกรมการอ่านของครูด้วย ครูจะต้องติดตามอ่านหนังสือทางการศึกษาใหม่ ๆ และจากการอ่านนั้นจะช่วยกระตุ้นให้ครูได้รับประสบการณ์ที่น่าสนใจ และเร้าให้กลับไปหาตำราทางการศึกษาที่สำคัญ ๆ และเป็นหลักทฤษฎีที่ปฏิบัติมา ครูจะต้องอ่านผลงานของนักการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อทฤษฎี และการปฏิบัติทางการศึกษาใหม่ ๆ การวางแผนเกี่ยวกับการอ่านที่จะมีผลต่อความก้าวหน้าของครูนี้จะต้องไม่หยุดยั้งเพียงแต่การอ่านหนังสือทางการศึกษาเท่านั้น ความรู้ทางการศึกษาของครูอาจได้อิทธิพลจากการอ่านเกี่ยวกับจิตวิทยา มนุษยวิทยา สังคมวิทยา ปรัชญา ฯลฯ เพราะการวางแผนการศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่มีผลสะท้อนมาจากการพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ การปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ครูยิ่งสนใจหนังสือทางด้านอื่น ๆ มากเท่าใดก็ย่อมจะได้รับความรู้ความเข้าใจทางด้านการศึกษามากขึ้นเท่านั้น นอกจากวารสารทางการศึกษาและวารสารอื่น ๆ แล้ว หนังสือที่ครูควรหาอ่านยังมี

¹Carter, Hansen and McKim. Op.Cit. P.377.

อีกหลายชนิด เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ครูเข้าใจถึงสภาพของสังคมและโลกได้เป็นอย่างดี ผู้เขียนได้สรุปว่าการแสวงหาความรู้ความเข้าใจของครูนั้นไม่มีขอบเขตจำกัด

Douglass¹ ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับวารสารทางการศึกษาไว้ว่าการอ่านวารสารทางการศึกษาเป็นวิธีที่สำคัญและมีคุณค่าประการหนึ่งสำหรับครูในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพัฒนาทางการศึกษาใหม่ ๆ ในวารสารทางการศึกษาก็จะมีการพิมพ์บทความและรายงานการวิจัยซึ่งจะเกี่ยวข้องกับหัวข้อในหลักสูตร เนื้อหาวิชาต่าง ๆ และในบางครั้งอาจจะพิมพ์เป็นเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ ครูที่มีความรู้ร่ำรวยจะปรับปรุงความรู้ของตนเองควรจะยอมรับเป็นสมาชิก วารสารทางการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งฉบับ โดยเฉพาะวารสารที่ให้ประโยชน์แก่วิชาที่ตนสอนอยู่ ในบางโอกาสทางโรงเรียนอาจจะเป็นผู้เลือกวารสารที่เหมาะสมให้แก่ครูเท่าที่จะหาได้ เพื่อจะได้ช่วยเป็นศูนย์กลางของครูในการแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาการแขนงต่าง ๆ เมื่อหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลง วารสารการศึกษา ก็จะเสนอบทความเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสำคัญ ๆ ขอบเขตและลำดับชั้นของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในทุก ๆ ชั้น ครูที่มีจิตใจเข้าถึงวิชาชีพจะมีโอกาสหางานวิจัย การศึกษา ทดลองต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะวัดผลวิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ซึ่งมีคุณค่าน่าสนใจ อย่างไรก็ตามขอบเขตของการใช้วารสารทางการศึกษาในโรงเรียนนั้นขึ้นอยู่กับบรรยากาศในโรงเรียน ความสนใจและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพครู ซึ่งมักเกิดขึ้นโดยอาจารย์ใหญ่หรือผู้บริหาร เป็นผู้ริเริ่ม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความก้าวหน้าของครูจากการอ่านหนังสือและวารสารทางการศึกษานั้น เท่าที่ปรากฏยังไม่มีการวิจัยมาก่อน แต่ทางด้านผู้จัดทำวารสารทางการศึกษานั้น ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่านที่มีต่อวารสารวิทยาศาสตร์และวารสารของครูสภา ผลของการวิจัยนั้นได้ไปประโยชน์ไปใช้ในการปรับปรุงวารสารแต่ละฉบับ การวิจัยดังกล่าวสรุปได้ดังนี้ คือ....

¹Harl R. Douglass. The High School Curriculum. New York: The Ronald Press Company, 1964. P.194.

ในปี พ.ศ. 2512 กองบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ¹ "การสำรวจความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงวารสาร ประจำปี พ.ศ. 2512" โดยแทรกแบบสอบถามไว้ในวารสารวิทยาศาสตร์ ฉบับวันที่ 22 กันยายน 2511 ส่งไปยังสมาชิกทั่วประเทศและกำหนดให้ส่งกลับภายในสิ้นเดือนตุลาคม ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ในการสอบถามเกี่ยวกับแผนกที่เปิดอยู่ประจำว่าต้องการแผนกใดคงไว้และแผนกใดให้เลิก ปรากฏว่าจากจำนวนที่เสนอไป 22 แผนกนั้น แผนกที่ต้องการให้เลิกเรียงลำดับกัน คือ "คุยกันเรื่องแสดมภ์" ร้อยละ 35.55 ให้เลิก แต่ปรากฏในข้อต่อไปว่า "นิทัศน์" ผู้เขียนเรื่องนี้ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดในจำนวนนักเขียนทั้งหมด เรื่องที่ต้องการให้เลิกต่อไปคือ "หมายเหตุเบ็คเตล็ด" และ "สังกมครุ" ซึ่งมีผู้ต้องการให้เลิก ร้อยละ 18.61 และสรุปได้ว่าแผนกอื่น ๆ ยังได้รับความนิยมสูงอยู่มาก แต่ต้องการปรับปรุงแทบทุกแผนก
2. ในเรื่องความต้องการที่จะเปิดแผนกใหม่ มีผู้ตอบน้อยแต่เชื่อถือได้ ความต้องการสูงสุดในการเปิดแผนกใหม่ 5 อันดับแรกเป็นแผนกที่เคยเปิดมาแล้วแต่เลิกไป สมาชิกส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดแผนกที่เป็นเรื่องเบาสมอง ส่วนด้านวิชาการต้องการให้เปิดแผนกที่วิทยาศาสตร์ บังชาดอู่ม่างสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ การศึกษา การเกษตร ฯลฯ
3. นักเขียนที่ชอบอ่าน ปรากฏว่านักเขียนที่เขียนเรื่องลงในระยะสอบถามได้รับคะแนนนิยมสูงสุด ผู้อ่านส่วนมากยังนิยมในนักเขียนเก่า ๆ อยู่มาก นักเขียนที่ได้รับคะแนนนิยมสูงสุด คือ นิทัศน์ คุณากรโกวิท
4. เรื่องที่ไม่เคยอ่านเลย ปรากฏว่า ร้อยละ 23.97 ไม่อ่าน "หลังตรา" และ ร้อยละ 17.29 ไม่อ่าน "คุยกันเรื่องแสดมภ์" ร้อยละ 17.04 ไม่อ่าน "การบันราราชการงานแผ่นดิน" เรื่องอื่น ๆ ที่ไม่อ่านมี "สังกมครุ" ประมาณ ร้อยละ 12.11 นอกนั้นต่ำกว่าร้อยละ 10 ที่ไม่อ่าน

¹ กองบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์ "รายงานสรุปผลการวิจัยเพื่อปรับปรุงวารสาร ประจำปี 2512" (พิมพ์คัด)

5 และ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพปก ส่วนใหญ่เห็นว่าสวยงามพอควร แต่ต้องการให้มีภาพในแนวอื่น ๆ บ้าง เช่น ภาพบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ โบราณวัตถุ ฯลฯ และให้ปรับปรุงกระดาษและสีด้วย

7 และ 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพแทรก มีข้อเสนอแนะให้เป็นภาพที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นภาพสี เป็นภาพที่ใช้เป็นอุปกรณ์การสอนได้

9. ความเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มหน้า เพิ่มราคา ปรากฏว่า ร้อยละ 80.51 ต้องการให้จำนวนหน้าและราคาคงเดิม อีกร้อยละ 19.49 ต้องการให้เพิ่มหน้าและเพิ่มราคาและมีผู้อ่านจำนวนหนึ่งต้องการให้เพิ่มหน้าแล้วราคาคงเดิม

10. ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป สมาชิกต้องการให้ปรับปรุงเรื่องที่ตั้ง ให้ลงเรื่องที่ทำให้ความรู้ ปรับปรุงภาพแทรก ภาพปก ขนาดเล่ม ขาวให้ทันสมัย เหตุการณ์ ปรับปรุงการพิมพ์ แก้ไขความผิดพลาด ให้ส่งถึงสมาชิกตามเวลา

จากผลการวิเคราะห์นี้กองบรรณาธิการจะได้นำไปทาสวเหตุ และเสนอแนะวิธีแก้ไขสำหรับที่จะทำการปรับปรุงวารสารวิทยาศาสตร์ต่อไป

ในปี พ.ศ. 2512 คณะสภาได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการวิจัยศึกษาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการอ่านวารสารวิทยาศาสตร์และประชาศึกษา¹ โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังสมาชิกการจังหวัด สมาชิกการอำเภอศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ตลอดจนครูทั่ว ๆ ไปรวม 4,020 คน โดยใช้วิธี Stratified Random Sampling เป็นแบบสอบถามทางไปรษณีย์แบบบังคับตอบ แบบให้เขียนคำบรรยาย และแบบประมาณค่า ผลของการวิเคราะห์สรุปได้เป็น 3 ตอนดังนี้

¹คณะสภา. รายงานผลการวิจัยตามโครงการวิจัยวารสาร เพื่อการศึกษาของคณะสภา. 2512. (อัคราเนา).

ตอนที่หนึ่ง สรุปข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 2,177 คน เป็นชาย 1,744 คน (ร้อยละ 80.11) เป็นหญิง 405 คน (ร้อยละ 18.60) ไม่แจ้งเพศ 28 คน (ร้อยละ 1.29) กลุ่มประชากรมาจากภาคต่าง ๆ ของไทย 12 ภาคและเฉลี่ยกัน โดยสม่ำเสมอ อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 26-45 ปี และ ร้อยละ 76.74 แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน ประมาณ ร้อยละ 40.06 มีบุตรตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป และประมาณ ร้อยละ 44.06 มีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป ความรู้สามัญของประชากร ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 70.65 มีความรู้ระหว่าง ม.1 - 3 และ ร้อยละ 43.09 มีความรู้ทางวิชาครู ใ้วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า เป็นครูประจำชั้น และครูพิเศษส่วนมาก และร้อยละ 76 เป็นข้าราชการชั้นตรีและชั้นโท ร้อยละ 69.1 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และทำการสอนในโรงเรียนนอกเขตเทศบาล

ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างต่อสื่อมวลชนทั่วไป ความสนใจก่อนไปทางแสวงหาความรู้ ทั้งด้านความรู้ทั่วไปและความรู้ทางการศึกษา การฟังวิทยุส่วนใหญ่ฟังเป็นประจำทุกวัน รายการที่ฟังเป็น ข่าว เพลง คนตรี สำหรับการอ่านหนังสือ ร้อยละ 56.87 อ่านหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำทุกวัน เรื่องที่ขออนุญาต ข่าวก่อนอ่าน คือ ข่าวก่อนในประเทศ ข่าวก่อนการศึกษา สารคดีต่าง ๆ และสำหรับนิตยสารหรือวารสารนั้น ส่วนใหญ่ 2-3 วันอ่านครั้ง เรื่องที่อ่าน คือ สารคดี นวนิยาย คอมพิวเตอร์ชีวิต ส่วนการอ่านหนังสือทั่วไปมีแนวโน้มในการอ่านสารคดีมากกว่าคำขวัญ และมีไม่ชอบที่ขออนุญาตวรรณคดี นวนิยายและเรียงร้อย ทางด้านวารสารการศึกษา ปรากฏว่าประชาศึกษาและวิทยากรยได้รับการนิยมนับเป็นอันดับ 3 และ 5 ส่วนวารสารที่ได้รับการนิยมนับเป็นอันดับแรก คือ วิทยาศาสตร์

ตอนที่สอง ความถี่ที่เห็นเกี่ยวกับวิทยากรย ปริมาณการอ่านวิทยากรยส่วนใหญ่อ่านเป็นบางเรื่อง (ร้อยละ 62.61) ทั้งหญิงและชายอ่านวิทยากรยจำนวนใกล้เคียงกัน ผู้มีอายุมากอ่านวิทยากรยมากกว่าผู้มีอายุน้อย ทางด้านตำแหน่งหน้าที่ทุกกลุ่มมีแนวโน้มใกล้เคียงกัน ส่วนผู้มีบุตรหรือสมาชิกในครอบครัวมากหรือปานกลางกลับมีโอกาสอ่านวิทยากรยมากกว่ากลุ่มผู้ไม่มีบุตรหรือสมาชิกน้อย

ปัญหาในการอ่านวิทยากรย์ ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่มีเวลาอ่าน (ร้อยละ 42.03) นอกนั้นตอบว่า อ่านบ้างไม่อ่านบ้าง หนังสือถึงมือแต่เข้าใจจากความสนใจบ้าง ไม่มีหนังสืออ่านบ้าง สำหรับกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปีส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีหนังสืออ่าน ไม่สนใจและไม่ชอบอ่าน ส่วนพวกที่อายุเกิน 40 ปีขึ้นไปตอบว่า ไม่มีเวลาอ่าน เป็นส่วนใหญ่

บทความและผู้เขียนบทความที่กลุ่มตัวอย่างชอบ บทความที่ชอบ คือ "การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ" (ร้อยละ 22.37) "แนวคิดใหม่ทางการศึกษา" (ร้อยละ 19.57) "วัสดุและอุปกรณ์การศึกษา" (ร้อยละ 10.75) บทความที่ชอบน้อยที่สุดและต้องการให้ลดลง คือ "การศึกษาพิเศษ" และ "อุดมศึกษา" สำหรับผู้เขียนที่ชอบนั้นถ้าตอบกระจายกันมาก แต่ที่ชอบมากที่สุด คือ "ผู้ใหญ่ในกระทรวงชั้นอธิบดี" (ร้อยละ 14.61) รองลงมาคือ "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ" (ร้อยละ 13.96) อาจารย์ในวิทยาลัยครู หรือมหาวิทยาลัย นักเขียนนอกวงการการศึกษา

บทความที่ควรลงและควรลด ส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มด้านวิชาการทางการศึกษา (ร้อยละ 14.61) ข้าราชการ ข้าราชการทางการศึกษา ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา บทความวิชาการทางการศึกษา การพัฒนาการศึกษา สารคดีท่องเที่ยว ระเบียบปฏิบัติราชการ การเลื่อนชั้นโยกย้าย ฯลฯ ส่วนที่ต้องการให้เพิ่มมากที่สุด คือ สารคดีนอกวงการศึกษารองลงไป คือ ไขปัญหาชีวิต นวนิยาย ฯลฯ บทความที่ควรลด การอุดมศึกษา การศึกษาพิเศษ บุคคลากร ครู ความเจริญเติบโต การพัฒนาการ และการเรียนรู้ เป็นส่วนใหญ่

ความเด่น ค้อย และสิ่งที่ควรปรับปรุง ปรากฏว่าวิทยากรย์เด่นในเรื่องบทความเกี่ยวกับวิชาการ การวางแผน การวิจัย ปรัชญา (ร้อยละ 38.63) ข้าราชการ การประชุม คุรุสภา (ร้อยละ 15.57) ผู้เขียนมีประสบการณ์น่าเชื่อถือ (ร้อยละ 6.48) ส่วนความค้อยมีในเรื่อง ขาดความบันเทิงขาดรูปภาพ การดึงดูด (ร้อยละ 26.32) มีเรื่องหนักสมองมากเกินไป (ร้อยละ 10.89) ล้าช้า ไม่ทันสมัยการณ์ ขาดสารคดีนอกวงการการศึกษา ขาดข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ

สิ่งที่ควรปรับปรุงในวิทยากรย์ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ให้ปกมีภาพ ให้มีภาพฉาย ภาพประกอบ ใส่ภาพคนกลาง และภาพบุคคลสำคัญ
2. สกภาพวิชาการลง เปิดคอลัมน์ บุคลากร ไขปัญหา แนะนำก้าวหน้า
3. ส่งให้ถึงมือผู้อ่านโดยเร็ว
4. ลงบทความและเรื่องให้มากขึ้น ให้มีหลายรส และให้เล่มใหญ่ขึ้น
5. ปรับปรุงให้เป็นการส่งเสริมคำวิชาการ และวิทยฐานะของครู

การจัดบทความให้เป็นเรื่องในแนวเดียวกัน มีผู้เห็นด้วย ร้อยละ 38.49 และที่ไม่เห็นด้วยมีประมาณ ร้อยละ 35.10

ตอนที่สาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับวารสาร ประชาศึกษา ส่วนใหญ่อ่านเป็นบางเรื่อง (ร้อยละ 53.05) เพศชายมีแนวโน้มอ่านมากกว่าหญิง ผู้ที่อายุเกิน 30 ปีอ่านมากกว่าผู้มีอายุน้อยกว่า 30 และผู้ที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มในการอ่านมากกว่าผู้ที่เป็นโสด

ปัญหาในการอ่าน ร้อยละ 39.27 ไม่มีเวลาอ่าน มีปัญหาอื่น ๆ (ร้อยละ 21.63) และไม่มีหนังสืออ่าน (ร้อยละ 13.64) ส่วนที่เหลือสนใจและไม่ชอบอ่านมีน้อย

ประเภทของบทความที่ชอบ ส่วนใหญ่ชอบเกี่ยวกับนโยบายหรือการบริหารการศึกษา (ร้อยละ 21.50) บทความเกี่ยวกับปัญหาทางอาชีพครู สารคดีที่น่ารู้ทั่วไป

บทความของบุคคลประเภทที่ชอบมากที่สุด มีแนวโน้มว่าชอบบทความที่เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญพิเศษในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ (ร้อยละ 29.95) ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและผู้บริหารการศึกษาทุกระดับชั้น

บทความที่ควรนำลง อันดับแรก คือ ข่าวการศึกษา ข้อคิดเห็นทางการศึกษา และการวิจารณ์การศึกษา (ร้อยละ 11.34) สารคดีและบทความทั่วไป (ร้อยละ 10.43) และข่าวสังคมครู วิชาชุดครู และบุคคลตัวอย่าง

บทความที่ควรตัด ส่วนใหญ่ไม่ชอบ ไม่แน่ใจ และไม่ได้อ่าน รวมกันร้อยละเกือบ 50 ส่วนผู้ที่ตอบสนองความคิดเห็นว่าควรเพิ่มบทความ (ร้อยละ 21.73) รองลงมาตอบว่าควรตัดบทความเกี่ยวกับวิชาการ คำขวัญ หรือทฤษฎีลึกลับบ้าง (ร้อยละ 15.39) อันดับสาม ก็ควร

ตัดเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับวงการศึกษาออก นอกจากนั้นควรตัดเรื่องวิชาชุด และเรื่องที่แปลมาจากต่างประเทศ

ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงประชาศึกษา ต้องการให้มีภาพประกอบ หน้าปกให้มีภาพให้มี ภาพบุคคลสำคัญและภาพแทรกกลางเล่ม (ร้อยละ 30.32) ให้ลดทอนวิชาการลง เปิดคอลัมน์ไขปัญหาและข่าว และส่งให้ถึงมือผู้รับโดยเร็ว

ลักษณะเด่น ส่วนใหญ่ตอบว่าเด่นในเรื่องบทความด้านวิชาการ และให้ความรู้ทางการศึกษาอย่างแท้จริง (ร้อยละ 28.57) อันสืบสองได้แก่เรื่องวิชาเฉพาะ จิตวิทยา อันกัญญาณ ได้แก่ภาพแทรกแจกซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสอนของครู ผู้เขียนมีประสบการณ์ที่เชื่อถือได้ รูปเล่ม ความคงทนของหนังสือ ปก และตัวอักษรดี

ลักษณะข้อบ ส่วนใหญ่ตอบว่าในคำนำขาดความบันเทิง ขาดความดึงดูดใจผู้อ่าน เช่น ไม่มีภาพ (ร้อยละ 28.16) อันสืบสองตอบว่าไม่มีอะไรค่อย ต่อไปคือ มีเรื่องหนักสมองมีวิชาการมากเกินไป ถึงมือผู้อ่านช้า ขาดสารคดีนอกวงการศึกษา ขาดข่าวและเหตุการณ์ทางการศึกษา

ความถี่ในเรื่องจัดประชาศึกษาให้อยู่ในแนวเดียวกัน สมาชิกร้อยละ 39.80 ไม่เห็นด้วย ส่วนพวกที่เห็นด้วยมีประมาณ ร้อยละ 25.45

ประโยชน์ของประชาศึกษา ให้ความรู้ทางด้านการศึกษาทั่วไป (ร้อยละ 47.45) ความรู้ทั่วไป (ร้อยละ 16.44) และความรู้ทางการสอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาศึกษา โดยทั่วไป

1. เสนอให้มีการปรับปรุงหน้าปก ให้เป็นภาพถ่ายและสอดคล้อง
2. เลือกเรื่องที่สนใจอ่านมากกว่าคนแต่ง
3. เป็นวิชาการมากเกินไป ควรให้เบาสมองลงบ้าง ควรมีคอลัมน์วิจารณ์การศึกษา กฎหมาย ระเบียบ ข่าวสังคมครู ข่าววงการศึกษาต่างจังหวัด และเรื่องขำขัน
4. เสนอให้มีภาพมากขึ้น

ผลของการวิจัยนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวารสารทั้งสองฉบับแล้ว
ยังจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจในการจัดทำวารสารเพื่อการศึกษากว้างไปด้วย